

Predpisy ochrany detí a mládeže

Oddiel I. Úvodné ustanovenie

- {1} Slovenská debatná asociácia je vzdelávacia organizácia, ktorej cieľom je zdravý a bezpečný vývin detí a mládeže, ich výchova k otvorenosti, tolerancii a demokratickým hodnotám. Preto je pre našu prácu veľmi dôležité, aby sme vedeli vytvoriť prostredie, v ktorom sa mladý človek cíti prijímaný, vypočutý a v bezpečí.
- {2} Účel tohto predpisu je jasne stanoviť hodnoty, pravidlá a očakávania, ktoré zaistia bezpečné, rešpektujúce a spravodlivé prostredie pre všetkých.
- {3} Cieľom tohto predpisu je:
 - (a) Chrániť zdravie a bezpečie: Jasné pravidlá chránia každého pred diskrimináciou, obťažovaním, šikanou a iným nevhodným správaním.
 - (b) Podporovať inkluzívne prostredie: Napomáha tomu, aby sa každý cítil vítaný, rešpektovaný a mal rovnakú možnosť podieľať sa na aktivitách SDA.
 - (c) Predchádzať konfliktom: Definuje, čo je akceptovateľné správanie, čím pomáha predchádzať nedorozumeniam a napätiu v komunite.
 - (d) Budovať zodpovednosť: Upozorňuje členov a členky SDA na ich rolu pri vytváraní pozitívneho prostredia a podporuje ich osobný rast.
 - (e) Zvyšovať dôveryhodnosť SDA: Udržiavanie etických štandardov posilňuje reputáciu organizácie voči verejnosti, rodičom a partnerom.
- {4} Tento predpis sa vzťahuje:
 - (a) Na členov a členky SDA a to aj mimo podujatí SDA,
 - (b) dobrovoľníkov a dobrovoľníčky SDA a to aj mimo podujatí SDA,
 - (c) zamestnancov a zamestnankyne SDA a to aj mimo podujatí SDA,
 - (d) na všetkých účastníkov a účastníčky podujatí organizovaných SDA a to vrátane pozorovateľov a pozorovateľiek, doprovodu a pod.,
 - (e) na stretnutia a tréningy debatných klubov registrovaných v SDA,
 - (f) na členov a členky delegácií vyslaných SDA na podujatia iných organizácií (napr. medzinárodné turnaje alebo ukážkové debaty na školách),
 - (g) na účastníkov, účastníčky, divákov a diváčky online podujatí, webinárov a vysielaní SDA,
 - (h) na všetky sociálne siete SDA.
- {5} Definície:
 - (a) Dieťa je každá osoba mladšia ako 18 rokov.
 - (b) Mládežník je každá osoba mladšia ako 30 rokov.
 - (c) Dobrovoľníkom a dobrovoľníčkou je každý člen alebo členka SDA alebo iná osoba zúčastňujúca sa podujatia SDA alebo podujatia, na ktorú ju SDA vyslalo, ktorý:
 - (i) Bol zvolený alebo zvolená, menovaný alebo menovaná do funkcie alebo orgánu zriadeného stanovami SDA, alebo
 - (ii) je členom alebo členkou dobrovoľníckeho zboru SDA, alebo
 - (iii) je aktívnym akreditovaným rozhodcom alebo rozhodkyňou, alebo
 - (iv) sa zúčastňuje debatného podujatia ako kandidát alebo kandidátka na získanie rozhodcovskej akreditácie, alebo
 - (v) je vedúcim alebo vedúcou debatného klubu, alebo
 - (vi) je lektorom, lektorkou, školiteľom, školiteľkou, organizátorom, organizátorkou na podujatí SDA, alebo
 - (vii) sprevádza delegáciu debatérov a debatérok SDA na medzinárodnom podujatí ako tréner alebo trénerka, rozhodca alebo rozhodkyňa alebo ako manažér alebo manažérka delegácie (chaperon), alebo

- (viii) účastník alebo účastníčka podujatia, ktorá je krátkodobo alebo jednorázovo poverená organizátorom, organizátorkou alebo inou zodpovednou osobou za SDA zodpovednosťou dohľadu, doprovodu alebo inou úlohou, ktorá je paralelná úlohám vykonávaným dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami SDA.
- {6} Každému členovi alebo členke debatnej komunity, ktorá vykonáva dobrovoľnícku činnosť pre SDA, je prepožičané postavenie, ktoré mu v kolektíve SDA získava svojou pozíciou autoritu a, ktorá spôsobuje v seniornom postavení voči debatérom a debatérkam alebo iným dobrovoľníkom a dobrovoľníčkam je každý v
- {7} SDA je nie len vzdelávacia, ale aj mládežnícka organizácia. Mladí ľudia v nej tvoria komunitu, v ktorej si nachádzajú priateľstvá, ale v ktorej aj postupne dospievajú a prirodzene preberajú rolu vzorov, lídrov a autorít pre mladších členov a členky komunity.
- (a) Tým vzniká takzvané asymetrické postavenie medzi rôznymi členmi a členkami komunity. Vplýva na neho kombinácia faktorov ako
- (i) dĺžka pôsobenia v debate, znalosťou prostredia, starších členov a členiek komunity, a pod.
- (ii) lepšie výsledky na turnajoch, bodové ohodnotenie a iné úspechy,
- (iii) vekové rozdiely,
- (iv) autorita vyplývajúca zo zodpovednosti vedenia klubov, tréningov, rozhodovania debát alebo výkonu iných dobrovoľníckych pozícií.
- {8} SDA je nielen vzdelávacia, ale aj mládežnícka organizácia, v ktorej sa snažíme budovať kamarátske vzťahy a sme súčasťou jednej komunity. Napriek tomu, musíme pamätať na to, že čím sme starší, čím máme viac debatných skúseností a čím máme viac zodpovedností ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky, tým viac sa mení dynamika našich vzťahov s mladšími, menej skúsenými alebo menej dobrovoľnícky zapojenými členmi a členkami komunity. Pre potreby tohto predpisu, v SDA rozoznávame vzťahy:
- (a) **Rovesnícke:** Vzťahy medzi členmi a členkami, ktorí sa nachádzajú približne na rovnakej úrovni – vekovo, skúsenosťami v debate alebo postavením v komunite. Tieto vzťahy sú založené na rovnocennosti, kamarátstve a vzájomnom učení sa bez výrazného mocenského rozdielu.
- (b) **Asymetrické:** Vzťahy, v ktorých má jeden člen alebo členka komunity väčší vplyv alebo výhodu oproti druhému – napríklad vďaka dlhšej debatnej praxi, lepším výsledkom, vyššiemu veku, známostiam v komunite, rozhodcovskej akreditácii alebo dobrovoľníckej pozícii v SDA. Tento rozdiel sám o sebe neznamená autoritu, ale ovplyvňuje dynamiku vzťahu a vyžaduje zvýšenú citlivosť k mladším a menej skúseným.
- (c) **Autority:** Vzťahy, kde sa asymetria prehlbuje hlavne zvyšujúcim sa vekovým rozdielom, senioritou dobrovoľníckej pozície, zamestnaneckým vzťahom s SDA alebo kombináciou týchto faktorov. Tu je postavenie jasne nerovnocenné a od staršieho či zodpovednejšieho člena alebo členky sa očakáva profesionálne a bezpečné využívanie svojej autority.
- {9} Dobrovoľníci a dobrovoľníčky SDA sa pre účely tohto kódexu delia na mladších a starších podľa ich sociálneho a vekového postavenia voči debatérom a debatérkam. Hranica medzi mladšími a staršími dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami nie je vždy presná. Každý dobrovoľník a dobrovoľníčka sa v priebehu svojho pôsobenia prirodzene posúva od mladšieho k staršiemu postaveniu, ako sa vzdďaľuje od svojich rovesníckych väzieb v debatnej komunite. Rozdelenie mladších a starších dobrovoľníkov slúži na primerané

nastavenie pravidiel a očakávaní vzhľadom na ich reálne postavenie v komunite.

- (a) Mladší dobrovoľník alebo mladšia dobrovoľníčka je osoba, ktorá je v rovesníckom postavení voči debatérom a debatérkam. Typicky ide o osobu, ktorá ešte navštevuje strednú školu alebo je jej čerstvým absolventom alebo absolventkou. Za mladšieho dobrovoľníka alebo mladšiu dobrovoľníčku sa považuje aj osoba, ktorá, hoci už strednú školu ukončila, je stále sociálne a komunitne blízko debatérom a debatérkam – napríklad ako bývalý spolužiak alebo bývalá spolužiačka, priateľ alebo priateľka, alebo člen alebo členka debatného klubu. Mladší dobrovoľník alebo mladšia dobrovoľníčka nie je vnímaný alebo vnímaná ako autorita, ale ako prirodzená súčasť rovesníckeho prostredia.
 - (b) Starší dobrovoľník alebo staršia dobrovoľníčka je osoba, ktorá už nie je v rovesníckom postavení voči debatérom a debatérkam. Typicky ide o osobu, ktorá má najmenej 20 rokov, alebo ktorá už niekoľko rokov nepôsobí v úlohe debatéra alebo debatérky a jej väzby na komunitu debatérov a debatérok sú skôr mentorského alebo organizačného charakteru. Starší dobrovoľník alebo staršia dobrovoľníčka je vnímaný alebo vnímaná ako osoba s prirodzenou autoritou, zodpovednosťou a odstupom.
- {10} Debatér alebo debatérka môže byť zároveň aj dobrovoľníkom alebo dobrovoľníčkou SDA a to aj na tom istom podujatí. To, že debatér alebo debatérka na podujatí vystupuje aj v roli dobrovoľníka alebo dobrovoľníčky, neznamená, že sa na neho alebo na ňu nevzťahuje ochrana náležiaci debatérom a debatérkam.
- {11} Pravidlách vzťahujúce sa na deti sa aplikujú na podujatiach a aktivitách organizovaných SDA bez ohľadu na to, či sa deti podujatia alebo aktivity zúčastňujú ako debatéri a debatérky alebo ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky.
- {12} Násilie a riziká
- (a) Za fyzické násilie považujeme akékoľvek cielené ublíženie osobe alebo konanie, ktoré má možnosť spôsobiť jej ublíženie, za použitia fyzickej sily alebo predmetu.
 - (b) Verbálnym násilím rozumieme slovné útoky na osobu, urážanie a nadávky. Verbálnym násilím tiež môžu byť útoky na národ, etnicitu, rasu, pohlavie, sexuálnu orientáciu alebo rodovú identitu, ku ktorým sa osoba hlási alebo s ktorými sa identifikuje.
 - (c) Psychické a emocionálne násilie je špecifickým poddruhom verbálneho násillia, ktoré negatívne ovplyvňuje mentálne zdravie alebo emocionálny stav osoby. Patrí sem ponižovanie, vyhrážky, zastrasovanie alebo iné spôsoby vynucovania vôle, manipulácia, verbálne útoky, šikana alebo kyberšikana.
 - (d) Kyberšikanou rozumieme úmyselné zverejňovanie statusov, správ, komentárov, obrazových alebo zvukových záznamov, či takzvaných „mémov“, ktoré by sa dali zaradiť medzi verbálne alebo psychické a emocionálne násilie. Príkladom môžu byť komentáre vysmievaťúce sa debatným zručnostiam alebo výzoru debatéra pod záznamom debaty, „mémy“ zosmiešňujúce kvalitu debatérov konkrétneho klubu alebo regiónu, zverejnenie nelichotivých fotografií a podobne.
 - (e) Sexuálnym násilím a zneužívaním rozumieme zahrnutie osoby do aktivity, ktorá má sexuálny charakter a pri ktorej absentuje skutočný súhlas. To znamená, že daná osoba buď z vývinového hľadiska nemá kapacitu dať súhlas, alebo ozajstný súhlas v skutočnosti neudelila. Súhlas musí byť plne informovaný (teda osoba musí plne rozumieť povahe a významu danej

aktivity), slobodný a dobrovoľný. Súhlas nemôže byť platný, pokiaľ bol získaný prostredníctvom hrozby, zastrážovania alebo zneužitia pozície autority. Sexuálne násilie/zneužívanie môže mať formu fyzického kontaktu (napr. znásilnenie alebo pokus o znásilnenie, dotýkanie sa intímnych miest obete), ale môže mať aj nefyzický charakter (napr. nútenie osoby k sledovaniu pornografického materiálu, ale aj nevhodné poznámky, či gestá so sexuálnym podtónom).

- (f) Vzhľadom k hodnotám otvorenej diskusie a nestrannickému charakteru SDA rešpektujeme pluralitu názorov. Preto neakceptujeme stranícku a politickú agitáciu, manipulatívne vzdelávanie a vnucovanie názorov a hodnôt dieťaťu alebo zraniteľnému dospelému a nerešpektovanie práva týchto skupín na vlastný názor a hodnoty. Zároveň dbáme na to, aby bola zaručená sloboda prejavu a názoru.
- (g) Ohrozenie mravnej výchovy detí a mladistvých definuje zákon ako umožnenie alebo zvädzanie osôb pod 18 rokov k porušovaniu zákonov, k žobraniu, skrytým formám sexuálnych služieb ako zdroju príjmov, záškoláctvu, ale možno sem zaradiť aj rôzne prejavy a návyky, ktoré sú v rozpore s morálnymi zásadami a často aj so záujmami chránenými Trestným zákonom (alkoholizmus, pohlavná promiskuita, trestná činnosť rôzneho druhu a pod.). Určite sem patrí napríklad poskytnutie tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov, rešpektovanie konzumácie alkoholických nápojov týmito osobami alebo návšteva barov a iných stravovacích prevádzok v sprievode neplnoletých osôb v neskorých nočných hodinách.

Oddiel II. Kódex debatéra a debatérky

- {1} Ako debatéri a debatérky sa snažíme budovať na klube, podujatiach SDA a v debatnej komunite prostredie, v ktorom sa môžeme všetci cítiť bezpečne, prijímaní a rešpektovaní.
- {2} Myslíme na to, ako naše chovanie ovplyvňuje ostatných účastníkov a účastníčky debatných podujatí. Snažíme sa byť vždy ohľaduplní voči pocitom ostatných.
- {3} Neurážame sa navzájom. Slová môžu ublížiť podobne ako fyzické konanie — ich následky však nie vždy vidno navonok. Pamätajte na to, že aj keď niečo nepovažujeme za útok, druhý človek to môže vnímať inak. V debate aj mimo nej sa preto snažíme o rešpektujúcu komunikáciu, a to aj vtedy, keď s niekým nesúhlasíme alebo máme veľmi odlišné skúsenosti. Aj nenápadné poznámky alebo „vtipy“ môžu mať zraňujúci účinok, ak sa týkajú citlivej časti identity niekoho iného. V SDA sa snažíme vytvárať prostredie, kde sa každý cíti bezpečne a vítaný.
 - (a) Reagujeme slušne aj na iný názor. Debata je postavená na nesúhlase — ale aj keď niekto vysloví názor, s ktorým zásadne nesúhlasíme, nie je dôvod zľahčovať jeho hodnotu alebo spochybňovať ľudskosť človeka, ktorý ho vyslovil. Namiesto urážania, zosmiešňovania či hodnotenia osoby sa sústreďujeme na argumenty. Rozlišujeme medzi kritikou myšlienky a útokom na človeka.
 - (b) Neurážame nikoho pre jeho príslušnosť ku skupine. Každý z nás patrí do rôznych skupín — podľa pôvodu, vierovyznania, identity, zdravia, sexuálnej orientácie, socioekonomickej situácie a podobne. Nikto by sa nemal cítiť neprijatý, vysmievaný alebo poníženy za to, kým je alebo kam patrí.
- {4} Nevysmievame sa iným členom komunity. Uťahovanie si z niekoho nemusí byť myslené zle a z našej strany sa môže jednať len o dobre myslený vtíp.

- Pamätáme na to, že obeť nášho vtipu to nemusí vnímať rovnako. Naopak, môžeme sa svojím vtipom dotknúť citlivých tém. Z pozície niekoho, kto si uťahuje, je veľmi jednoduché nepostrehnúť hranicu medzi vtipom a šikanou.
- {5} Neparodujeme vystupovanie či debatné výkony iných debatérov a debatérok. Každý z nás sa učil debatovať a hovoriť na verejnosti a zo začiatku to nikomu nešlo najlepšie. Iba tréňovaním a debatovaním sa naše výkony môžu zlepšovať. Preto nikoho neodrádzame od toho, aby to skúšal, tým, že jeho snahu zosmiešňujeme parodovaním.
 - {6} Nepovyšujeme sa. Schopnosť presvedčivo argumentovať, rýchlo reagovať, či dobre si utriediť myšlienky sú veľmi dôležité, neznamená to však, že ten, kto debatu vyhráva, je automaticky múdrejší, rozumnejší, či dokonca lepší človek. Preto debatne menej skúsených kamarátov a kamarátky povzbudzujeme a vedieme, a naopak nedávame im najavo, že my sme lepší.
 - {7} Vyhýbame sa kyberšikane. Sociálne siete a online komunikácia sú dôležitou súčasťou našich životov, ale to, čo tam píšeme, môže mať veľký dopad na ostatných. Vtipy alebo komentáre o debatéroch, ich výkonoch či argumentoch, ktoré môžu pôsobiť ponížujúco, do našej komunity nepatria. Zverejňovanie ponížujúcich mémov alebo príspevkov na tému debát, ktoré urážajú alebo zosmiešňujú ostatných, nie sú v súlade s hodnotami SDA. Myslime na to, že to, čo môže niekomu pripadať ako nevinný humor, môže byť pre druhých zraňujúce. Online komunikácia by mala byť vždy ohľaduplná a rešpektujúca, aby prispievala k budovaniu bezpečného a podporujúceho prostredia v našej komunite.
 - {8} Rešpektujeme iné názory. Debata je priestorom, kde sa stretávajú rôzne názory a pohľady na vec. Každý z nás má právo na svoj názor a možnosť ho obhajovať. Snažíme sa diskutovať vecne a úctivo, bez útočenia na osobu rečníka či rečníčky. Nesúhlas s názorom neznamená neúctu k človeku, ktorý ho zastáva. Rešpektovanie rôznorodosti názorov je základom otvorenej a zmysluplnej diskusie.
 - {9} Nezneužívame debatné zručnosti. Debatné schopnosti, ako sú presvedčivá argumentácia, rétorika či schopnosť reagovať na námietky, sú cenné nástroje. Používame ich však zodpovedne, s cieľom hľadať pravdu a podporovať konštruktívnu diskusiu. Zneužívanie týchto schopností na manipuláciu, oklamanie alebo znevažovanie iných ľudí nie je v súlade s hodnotami našej komunity.
 - {10} Nepodvádzame. Úspechy v debate by mali byť výsledkom našej práce, prípravy a schopností, nie nečestného správania. Pri tvorbe argumentov, citovaní zdrojov či dodržiavaní pravidiel turnajov sa vždy riadime zásadou čestnosti. Podvádzanie poškodzuje nielen našu osobnú integritu, ale aj dôveru v spravodlivosť celej debatnej komunity.
 - {11} Súťažíme v duchu fair play. Debata je súťaž, ale aj forma spolupráce. Dodržiavame pravidlá a hráme férovo. Nesnažíme sa získať výhodu nečestnými praktikami, nevyužívame medzery v pravidlách na obchádzanie ich ducha. Správame sa čestne k rozhodcom a rozhodkyňiam, súperom a súperkám a aj spoludebatérom a spoludebatérkam. Naším cieľom nie je len vyhrať, ale hlavne získať nové poznatky, zlepšiť sa a posúvať hranice našich schopností.
 - {12} Striktne odmietame a nahlasujeme obťažovanie a sexuálne násilie. Každý má právo cítiť sa na debatných podujatiach bezpečne. Akékoľvek obťažovanie, nevhodné komentáre či správanie, ktoré ohrozuje iných nemajú v našej komunite miesto. Rešpektovanie hraníc a súhlasu (consent) je nevyhnutné – to

zahŕňa verbálne aj neverbálne správanie. Každá interakcia musí byť dobrovoľná a vzájomná. Sexuálne násilie, nátlak alebo nerešpektovanie nesúhlasu sú absolútne neprijateľné a v priamom rozpore s hodnotami SDA. Akékoľvek takéto správanie berieme vážne, budeme ho riešiť a nahlasovať, a postavíme sa za obeť.

- {13} Na podujatiach SDA nekonzumujeme alkohol ani iné omamné látky. Debatné podujatia sú miestom, kde sa chceme sústrediť na rast, nové priateľstvá a rozvoj zručností. Alkohol a iné omamné látky do takého prostredia nepatria – môžu ovplyvniť našu schopnosť premýšľať, sústrediť sa, správať sa s rešpektom voči ostatným a udržiavať bezpečnú atmosféru.

Mnoho debatérov a debatérok sú ešte nepnoletí a konzumácia alkoholu či drog je pre nich aj zo zákona neprípustná. Aj debatéri a debatérky, ktorí majú viac ako 18 rokov, sa však počas podujatí zúčastňujú v pozícii žiakov a žiačok svojej školy a reprezentujú ju. Takéto debatné podujatia preto vnímame ako školské aktivity, pri ktorých sa na všetkých účastníkov a účastníčky – bez ohľadu na vek – vzťahujú rovnaké pravidlá ako v školskom prostredí.

Oddiel III. Kódex dobrovoľníka a dobrovoľníčky

- {1} Ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky si uvedomujeme, že našou úlohou je vytvárať prostredie, v ktorom sa debatéri a debatérky cítia bezpečne, podporovaní a rešpektovaní. Dbáme na ich fyzickú i psychickú pohodu a pri každom rozhodnutí kladieme ich zdravý vývin na prvé miesto.
- {2} Ako dobrovoľníci alebo dobrovoľníčky, sa snažíme byť pozitívnym príkladom a vzorom pre ostatných. Naše správanie, komunikácia a prístup k iným určujú štandardy toho, čo je v debatnej komunite považované za správne a vhodné. Vždy sa snažíme prejavovať ohľaduplnosť, rešpekt a trpezlivosť voči všetkým zúčastneným. Svojím správaním a prístupom ukazujeme, ako vyzerá úcta, rešpekt a zodpovednosť. Uvedomujeme si, že naše správanie môže ovplyvniť ostatných, a preto sa snažíme byť pozitívnym príkladom. Rešpektujeme pravidlá, ktoré sami očakávame od debatérov a debatérok, a správame sa v súlade s hodnotami SDA – na klube, turnajoch aj mimo nich.
- {3} Nepovyšujeme sa nad debatérov, debatérky, či iných dobrovoľníkov a dobrovoľníčky. Každý debatér a každá debatérka je na svojej vlastnej ceste učenia sa. Skúsenosti a vedomosti, ktoré sme získali počas debatovania alebo dobrovoľníctva nás nečinia lepšími ako ostatných. Uvedomujeme si, že aj my sme museli prejsť procesom učenia sa a rastu, a že každý má právo na svoj vlastný vývoj. Pristupujeme k ostatným s pokorou, podporujeme ich a snažíme sa im pomáhať, nie ich odrádzať.
- {4} Nevysmievame sa z debatérov a debatérok, ani keď si myslíme, že nás nepočujú. Zosmiešňovanie výkonu, argumentov či prejavu debatérov a debatérok je neprijateľné nielen priamo pred nimi, ale aj v rozhovoroch medzi dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami, rozhodcami a rozhodkyňami a trénermi a trénerkami. Aj keď si myslíme, že nás nikto z debatérov či debatérok nepočuje, takéto správanie vysiela negatívny signál ostatným. Mnohí dobrovoľníci a dobrovoľníčky sú stále súčasťou komunity, majú kamarátov a kamarátky medzi mladšími debatérmi a debatérkami a takéto správanie môže povzbudiť ich, aby zosmiešňovanie opakovali. Ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky máme byť vzorom rešpektu a podporujúcej komunikácie v každej situácii.
- {5} Aj v stresových či vypätých situáciách pracujeme s našimi emóciami konštruktívne a citlivo. Aj keď ide o silnú emóciu hnevu alebo frustrácie,

zostávame pokojní, profesionálni a zameraní na riešenie problému, nie na eskaláciu konfliktu. Nehľadáme vinníkov, ale riešenia.

- {6} Ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky máme často viac skúseností alebo sme v debate starší, ale to nám nedáva právo správať sa nadradene. Aj my sme si prešli procesom učenia a vieme, aké dôležité je cítiť podporu. Naším cieľom je byť oporou a sprievodcami, nie autoritami, ktoré dávajú najavo svoju prevahu. Pomáhame debatérom a debatérkam rásť bez toho, aby sme ich znevažovali alebo porovnávali.
- {7} Nediskriminujeme. Ku všetkým debatérom a debatérkam pristupujeme rovnako, bez ohľadu na ich vek, pohlavie, etnický pôvod, náboženstvo, sexuálnu orientáciu, sociálne postavenie alebo úroveň skúseností. Každý má právo na férové zaobchádzanie a podporu. Diskriminácia akéhokoľvek druhu nie je v súlade s hodnotami SDA a podkopáva snahu o vytváranie bezpečného a inkluzívneho prostredia.
- {8} Snažíme sa byť nestranní. Ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky sa usilujeme o nestranné správanie vo všetkých aspektoch našej práce. Pri rozhodovaní, hodnotení alebo poskytovaní spätnej väzby uprednostňujeme objektivitu pred osobnými sympatiami. Vyhýbame sa zvýhodňovaniu konkrétnych debatérov, debatérok alebo tímov a vždy sa riadime princípom spravodlivosti. Naším cieľom je zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých, aby sa každý mohol rozvíjať na základe svojho vlastného úsilia a schopností.
- {9} Napriek tomu, že ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky máme často pocit, že oproti mladším členom a členkám komunity máme zrelšie, rozumnejšie a správnejšie názory, vyhýbame sa tomu, aby sme využívali debatné zručnosti, ktoré sme rokmi nadobudli k tomu, aby sme debatérom a debatérkam vnucovali vlastné hodnoty a názory manipulatívnymi technikami, využívaním našej autority a zosmiešňovaním. Špeciálne je zakázaná stranícka a politická agitácia.

Samozrejme, nič z vyššie napísaného nebráni tomu, aby sme sa ako členovia a členky jednej komunity spolu rozprávali a debatovali aj o spoločenských a politických otázkach. Dôležité je robiť to korektne a berúc do úvahy moc, ktorú nám debatné zručnosti a autorita staršieho člena alebo členky komunity dávajú.

- {10} Počas výkonu našich dobrovoľníckych povinností a úloh preberáme na seba zodpovednosť za dobré meno SDA, kvalitný priebeh aktivít a bezpečnosť všetkých členov a členiek debatnej komunity.
 - (a) nikdy nevykonávame žiadnu zverenú úlohu pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných látok,
 - (b) nekonzumujeme alkohol ani iné omamné látky počas výkonu dobrovoľníckych povinností ani počas oficiálneho programu podujatia, na ktorom sa aktívne zúčastňujeme,
 - (c) nekonzumujeme alkohol v prítomnosti účastníkov a účastníčok podujatia (s výnimkou priestorov, kde je to spoločensky bežné a vhodné, ako napr. reštaurácia či hotelová lobby),
 - (d) počas celého trvania podujatia zostávame schopní plniť svoje úlohy bezpečne, spoľahlivo a s rešpektom k okoliu.
- {11} Výnimkou z bodu 10 sú špeciálne podujatia určené na socializáciu akými sú napríklad stretnutia absolventov a absolventiek, interné stretnutia dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, reprezentačné podujatia a pod. Aj počas týchto podujatí však platí, že:

- (a) dobrovoľníci a dobrovoľníčky aktívne podieľajúce sa na organizácii alebo aktivitách počas daného podujatia dbajú na svoju schopnosť plniť svoje úlohy bezpečne a spoľahlivo,
 - (b) si uvedomujeme, že reprezentujeme organizáciu a máme zodpovednosť za jej dobré meno,
 - (c) zachovávame ohľaduplnosť, mieru a nepodporujeme excesy,
 - (d) nikdy neschvaľujeme konzumáciu nelegálnych omamných látok alebo drog.
- {12} Dobrovoľníci a dobrovoľníčky v postavení autority sa vyhýbame budovaniu takzvaných „špeciálnych vzťahov“ s debatérmi a debatérkami. Ako dobrovoľníci a dobrovoľníčky si uvedomujeme, že naša pozícia prináša prirodzenú autoritu a dôveru zo strany debatérov a debatérok a toto postavenie nesmieme zneužiť. Je prirodzené, že mladší a menej skúsení debatéri a debatérky k nám občas vzhliadajú a chcú byť s nami kamaráti a kamarátky. Preto sa vyhýbame nadväzovaniu neprimerane blízkych, romantických, intímnych alebo inak nevhodných vzťahov s debatérmi, či debatérkami, ktoré by mohli zneužívať asymetrické postavenie alebo viesť k zneužitiu dôvery. Dávame si pozor aj na správanie a komunikáciu, ktoré by mohli vyvolať u debatérov a debatérok dojem, že takýto vzťah existuje alebo ho chcete nadviazať.
- {13} Dobrovoľníci a dobrovoľníčky v postavení autority sme opatrní a vyhýbame sa situáciám, ktoré môžu viesť k nevhodným interakciám alebo vytváraniu dojmu, že prekračujú hranice. Dávame si pozor napríklad na:
- (a) Osobné alebo súkromné stretnutia s jednotlivými debatérmi či debatérkami napr. v izbách alebo odľahlých miestach, ktoré nie sú nevyhnutné na organizáciu aktivity, či podujatia,
 - (b) neformálnu komunikáciu, ktorá môže byť považovaná za nevhodnú (napr. flirtovanie, dvojzmysly, komentáre týkajúce sa vzhľadu alebo osobného života),
 - (c) fyzickú blízkosť alebo kontakt, ktorý môže byť nesprávne interpretovaný, napríklad dotyky, či objímanie, ktoré nie sú jednoznačne vítané a nevyhnutné na prejavenie podpory.
 - (d) uvoľnenú atmosféru a po oficiálnych aktivitách (napr. večerné posedenia), kde by mohlo dôjsť k prekročeniu profesionálnych hraníc,
 - (e) súkromné tréningy alebo konzultácie s jednotlivými debatérmi alebo debatérkami, ktoré nie sú vopred oznámené alebo organizované s vedomím iných dobrovoľníkov alebo dobrovoľníčok,
 - (f) uprednostňovanie jedného debatéra alebo debatérky pred ostatnými, ktoré môže pôsobiť ako prejav špeciálneho záujmu, ak nie je v pozícii trénera alebo trénerky daného debatéra alebo debatérky,
 - (g) nadväzovanie alebo podporovanie online komunikácie, ktorá môže byť interpretovaná ako intímna, vrátane posielania osobných správ v neskorých hodinách alebo používania neprimeraného jazyka,
 - (h) izolované interakcie mimo podujatí alebo tréningov, ako sú spoločné obedy, výlety alebo aktivity, ktoré nemajú transparentný a profesionálny dôvod,
 - (i) zapájanie sa do osobných problémov debatérov a debatérok na úrovni, ktorá presahuje profesionálnu rolu, ako napríklad poskytovanie rady v intímnych alebo rodinných záležitostiach,
 - (j) nepozvané zasahovanie do súkromného priestoru debatérov alebo debatérok, napríklad neprimerané komentáre k ich osobným vzťahom, vzhľadu, rozhodnutiam či životnému štýlu.

Oddiel IV. Blízke a romantické vzťahy

Debatná komunita je špecifická v tom, že dobrovoľníci a dobrovoľníčky často nie sú výrazne starší ako debatéri a debatérky. Dobrovoľnícka práca je prirodzeným vyústením života a výchovy v mládežníckej organizácii ako je SDA. To znamená, že dobrovoľníci a dobrovoľníčky sú často kamaráti a kamarátky, bývalí spolužiaci a spolužiačky, či ľudia, ktorí sa pohybujú v rovnakej komunite ako debatéri a debatérky. Pravidlá o odstupe a neformálnych stretnutiach, ktoré by dávali zmysel v organizáciách s výraznejším vekovým rozdielom medzi mládežou a vedúcimi, nie sú v každej situácii aplikovateľné pre SDA.

Mládežnícka organizácia typu SDA by nemala a ani nemôže zakazovať všetky kamarátske a romantické vzťahy medzi dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami na jednej strane a debatérmi a debatérkami na strane druhej. Ak ide o prirodzene vzniknuté vzťahy medzi rovesníkmi a ľuďmi v podobnom veku, ktorí sú súčasťou jednej komunity a keď sa vzťah vyvinie mimo akéhokoľvek vplyvu debatnej hierarchie nemala by SDA do nich zasahovať.

Na druhej strane, SDA má povinnosť predchádzať zneužívaniu pozície dobrovoľníka alebo dobrovoľníčky, asymetrii moci a situáciám, ktoré by mohli ohroziť bezpečné prostredie pre mladších členov a členky komunity. Pozícia dobrovoľníka alebo dobrovoľníčky prináša určitú autoritu, dôveru a znalosť debatného prostredia, ktorú dobrovoľníci a dobrovoľníčky nesmú zneužiť.

- {1} Je neprípustné využívať svoju pozíciu, skúsenosti, známosť s komunitou, vedením SDA alebo postavenie autority na nadviazanie alebo presadzovanie bližšieho, romantického či intímneho vzťahu s mladším členom alebo členkou debatnej komunity, debatérom alebo debatérkou.
- {2} Romantické a intímne vzťahy medzi dobrovoľníkom alebo dobrovoľníčkou v postavení autority a ďalším alebo ďalšou členkou komunity SDA sú neprípustné .
- {3} Romantické a intímne vzťahy medzi dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami na jednej strane a debatérmi a debatérkami na strane druhej sú akceptovateľné iba v prípade ak:
 - (a) Kamarátsky alebo romantický vzťah vznikol predtým ako sa jedna z osôb stala dobrovoľníkom alebo dobrovoľníčkou SDA,
 - (b) alebo ak ide o vzťah medzi rovesníkmi s minimálnym alebo malým vekovým rozdielom,
 - (c) alebo ak sú dobrovoľník alebo dobrovoľníčka a debatér alebo debatérka súčasťou kamarátskej skupiny, majú spoločných známych a kamarátov mimo debatnej komunity.
- {4} Zároveň, akceptovateľné sú iba také vzťahy medzi dobrovoľníkmi a dobrovoľníčkami na jednej strane a debatérmi a debatérkami na strane druhej, ktoré spĺňajú všetky nasledujúce podmienky:
 - (a) Vzniknú prirodzene, bez akéhokoľvek tlaku, manipulatívneho správania alebo využívania nerovnováhy skúseností, veku či vplyvu v debatnej komunite.
 - (b) Neexistuje výrazná asymetria moci. Hlavne ak romantický alebo intímny vzťah vznikol medzi dobrovoľníkom alebo dobrovoľníčkou v mentorskej alebo trénerskej pozícii a debatérom alebo debatérkou, ktorý alebo ktorá je od neho alebo nej závislý alebo závislá v rámci debatného programu.
 - (c) Vzťah nevytvára konflikt záujmov. Dobrovoľník alebo dobrovoľníčka sa nevystavuje situácii, kde by mohol alebo mohla byť obvinený alebo obvinená z

neobjektívneho prístupu, rozhodovania, alebo uprednostňovania partnera alebo partnerky (napríklad sa vyhýba rozhodovaniu debát, kde súťaží partner alebo partnerka).

- (d) Vzťah je vedený s rešpektom k hodnotám SDA. Prejavy vzťahu v debatnom prostredí neohrozujú bezpečné a profesionálne prostredie pre ostatných účastníkov alebo účastníčky (napríklad nevhodné fyzické prejavy na tréningoch alebo podujatiach).
- (e) Dobrovoľník alebo dobrovoľníčka je otvorená konzultácii s vedením alebo ombudsmanom alebo ombudsmankou v prípade nejasností – ak existuje pochybnosť o vhodnosti vzťahu ako takého alebo v konkrétnom kontexte.

Oddiel V. Preventívne opatrenia a vzdelávanie

- {1} Aby sa predišlo situáciám, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť a pohodu členov a členiek debatnej komunity, SDA zavádzať preventívne opatrenia.
- {2} Každý dobrovoľník a dobrovoľníčka, ktorý v rámci aktivít SDA prichádza do kontaktu s deťmi a mladými ľuďmi, je povinný preukázať svoju bezúhonnosť a to predložením výpisu z registra trestov. Tento krok je nevyhnutný na ochranu debatérov a debatérok a na zabezpečenie dôveryhodnosti SDA.
- {3} SDA realizuje pre dobrovoľníkov a dobrovoľníčky pravidelné workshopy a semináre o ochrane detí a mládeže, ktoré sú:
 - (a) Sú súčasťou zaškolenia členov a členiek dobrovoľníckeho zboru na začiatku debatnej sezóny,
 - (b) pokrývajú témy ako prevencia rizikového správania, rozpoznanie nevhodného správania a správne postupy pri riešení incidentov a
 - (c) sú pravidelne aktualizované na základe skúseností a nových poznatkov v oblasti ochrany detí a mládeže. Každý dobrovoľník a dobrovoľníčka je povinná oboznámiť sa s predpismi SDA o ochrane detí a mládeže a s predpisom o podujatiach.
- {4} Každý dobrovoľník a dobrovoľníčka je povinná oboznámiť sa s predpismi SDA o ochrane detí a mládeže a s predpisom o podujatiach.
- {5} Túto skutočnosť členovia a členky dobrovoľníckeho zboru potvrdzujú podpisom dobrovoľníckej zmluvy a rozhodcovia a rozhodkyne a všetci ostatní dobrovoľníci a dobrovoľníčky potvrdením v online registrácii na podujatie alebo podpisom pri registrácii na podujatí.
- {6} Všetci dobrovoľníci, dobrovoľníčky, tréneri, trénerky, rozhodcovia a rozhodkyne si aktívne všímajú možné prípady nevhodného správania a podozrenia nahlasujú kompetentným orgánom (viz Oddiel V). Je lepšie byť opatrný a zakročiť včas, ako neskôr ľutovať, že sa problém neriešil.
- {7} O kvalitné vzťahy a podporujúce prostredie v SDA sa primárne stará ombudsman alebo ombudsmanka, ktorých úlohy a právomoci upravujú stanovy SDA.
- {8} Ombudsman alebo ombudsmanka zriaďujú anonymný formulár, ktorý môžu členovia a členky debatnej komunity využiť na nahlásenie porušenia alebo podozrenia na porušenie týchto predpisov, najmä kódexu debatéra a debatérky a kódexu dobrovoľníka alebo dobrovoľníčky alebo na nahlásenie konania, ktoré ide proti duchu týchto predpisov.
- {9} Porušenie alebo podozrenie na porušenie týchto predpisov alebo ich ducha sa nahlasuje:
 - (a) Ombudsmanovi alebo ombudsmanke SDA osobne na podujatí, e-mailom na adrese ombudsman@sda.sk / ombudsmanka@sda.sk, cez sociálne siete alebo anonymným formulárom.

- (b) Priamo vedeniu SDA a to riaditeľovi alebo riaditeľke na e-mailovej adrese sda@sda.sk alebo osobne, alebo zodpovednému zamestnancovi alebo zamestnankyni na ich e-mailových adresách alebo osobne.
- {10} Dostupné kanály na nahlasovanie incidentov musia byť jasne komunikované na všetkých podujatiach SDA. To znamená, že na začiatku každého podujatia by mala byť účastníkom pripomenutá možnosť obrátiť sa na ombudsmana alebo ombudsmanku ako aj vedenie SDA.

Oddiel VI. Nahlasovanie a riešenie porušení etického kódexu

- {1} Incident alebo podozrenie na incident môže nahlásiť akýkoľvek člen alebo členka komunity SDA (debatér, debatérka, tréner, trénerka, dobrovoľník alebo dobrovoľníčka) alebo osoba mimo organizácie (rodič, učiteľ, učiteľka, kamarát, kamarátka alebo externý pozorovateľ alebo pozorovateľka).
- {2} Ak je incident v priebehu a môže spôsobiť okamžité ohrozenie alebo ujmu, je každý dobrovoľník alebo dobrovoľníčka povinná:
- (a) V prípade, že ide o prezenčnú situáciu (napr. konfliktná situácia, nevhodné správanie):
- so zreteľom k bezpečnosti všetkých účastníkov a účastníčok ako aj k vlastnej bezpečnosti sa pokúsiť zakročiť a situáciu upokojiť,
 - ak existuje riziko ohrozenia zdravia, psychickej či emočnej ujmy alebo porušenia zákonov Slovenskej republiky, prijať také opatrenia, ktoré tomu predídu,
 - zachovať pokoj a chladnú hlavu, nezvyšovať na debatérov a debatérky ani dobrovoľníkov a dobrovoľníčky hlas. Vašou úlohou nie je situáciu vyriešiť a rozsúdiť, vašou úlohou je zabezpečiť bezpečné prostredie pre všetkých zúčastnených v danom momente,
 - ak je to potrebné, privolať organizátorov a organizátorky podujatia alebo kontaktovať vedenie SDA,
 - incident nahlásiť ombudsmanovi, ombudsmanke alebo vedeniu SDA, aby sa vyhodnotilo, či je potrebná ďalšia intervencia (napr. individuálne rozhovory, preventívne opatrenia).
- (b) V prípade, že ide o online situáciu (napr. komentáre na sociálnych sieťach, nevhodné správy):
- Upozorniť administrátora alebo administrátorku, ktorá by mala okamžite zasiahnúť napr. vymazať komentár, dočasne pozastaviť prístup apod.,
 - ak to nie je možné, skúsiť z pozície autority vstúpiť do diskusie a prerušiť jej nevhodné smerovanie alebo v súkromnej komunikácii dohovoriť zúčastneným tak, aby ukončili nevhodnú komunikáciu,
 - incident nahlásiť ombudsmanovi alebo vedeniu SDA, aby sa vyhodnotilo, či je potrebná ďalšia intervencia (napr. individuálne rozhovory, preventívne opatrenia).
- (c) V prípade vážneho ohrozenia (napr. fyzické násilie, sexuálne obťažovanie) zabezpečiť bezpečnosť ohrozenej osoby a v prípade potreby kontaktovať príslušné orgány.
- {3} O vyhodnotení závažnosti incidentu a o ďalšom postupe rozhoduje riaditeľ alebo riaditeľka SDA v spolupráci s ombudsmanom alebo ombudsmankou. Pri rozhodovaní sa riadi týmito zásadami:
- (a) Zákonnosť. SDA sa pri riešení podnetov riadi zákonmi Slovenskej republiky, najmä v oblastiach týkajúcich sa ochrany detí a mládeže, diskriminácie, obťažovania či trestného práva. V prípade závažných podnetov (napr.

- sexuálne obťažovanie, fyzické násilie) môže byť nevyhnutné kontaktovať políciu alebo iné kompetentné inštitúcie.
- (b) Ochrana a záujem ohrozenej osoby. Hlavnou prioritou pri riešení podnetov je bezpečnosť a pohoda osoby, ktorá mohla byť nevhodným správaním poškodená. To znamená:
- (i) Zabezpečiť jej ochranu pred ďalším potenciálnym poškodením.
 - (ii) ak si to situácia vyžaduje, ponúknuť jej podporu (napr. dôverný rozhovor s ombudsmanom, sprostredkovanie pomoci odborníkov),
 - (iii) brať do úvahy jej želania a potreby pri rozhodovaní o ďalších krokoch, pokiaľ to neohrozí iné osoby alebo vyšetrovanie incidentu.
- (c) Zákonní zástupcovia (rodičia). Ak sa incident týka osoby mladšej ako 18 rokov, vedenie SDA zväži informovanie jej zákonných zástupcov. Platí, že:
- (i) Pri menej závažných situáciách (napr. konflikt medzi debatérmi, nevhodné správanie bez vážnych následkov) je vhodné informovať zákonných zástupcov v prípade, že si to želá dotknutá osoba alebo ak vedenie SDA uzná, že by to prispelo k riešeniu situácie.
 - (ii) Pri závažných incidentoch (napr. sexuálne obťažovanie, fyzické násilie, iné správanie s vážnymi dôsledkami) je povinnosťou vedenia SDA informovať zákonných zástupcov a poskytnúť im všetky potrebné informácie o riešení situácie.
 - (iii) Ak je ohrozená bezpečnosť mladistej osoby, SDA môže kontaktovať aj sociálne služby alebo políciu, a to aj bez súhlasu zákonného zástupcu, ak to vyžaduje zákon.
- (d) Dôvernosť a diskretnosť. Podnety sa riešia s maximálnou mierou citlivosti, aby sa chránila identita všetkých zúčastnených osôb. Informácie o incidente sú zdieľané iba s tými, ktorí sú nevyhnutne zapojení do riešenia prípadu.
- (e) Spravodlivosť a nestrannosť. Pri posudzovaní podnetu musí byť zabezpečené objektívne a férové vyhodnotenie situácie. To zahŕňa:
- (i) Vypočutie všetkých strán incidentu, ak je to možné a vhodné,
 - (ii) vyhodnotenie podnetu na základe dôkazov a svedectiev, nie len subjektívnych pocitov,
 - (iii) zabránenie akýmkoľvek osobným predsudkom, či vplyvom pri rozhodovaní.
- (f) Primeranosť opatrení. Ak sa preukáže nevhodné správanie, SDA prijme opatrenia, ktoré zodpovedajú závažnosti incidentu. Medzi možné opatrenia patria:
- (i) Upozornenie a výchovný rozhovor s osobou, ktorá sa dopustila nevhodného správania.
 - (ii) Dočasné obmedzenie účasti na aktivitách SDA.
 - (iii) Trvalé vylúčenie z podujatí alebo zo SDA v prípadoch závažného porušenia pravidiel.
 - (iv) V prípade potreby eskalácia prípadu na právne orgány alebo iné authority. Viac pravidiel a podmienky opatrení a sankcií upraví predpis o disciplinárnom poriadku SDA.
- {4} Po uzavretí prípadu ombudsman alebo ombudsmanka spolu s vedením SDA vyhodnotí, či sú potrebné opatrenia alebo systémové zmeny na predchádzanie podobným situáciám v budúcnosti. Medzi možné zmeny môžu patriť:
- (a) Školenia alebo kurzy pre zamestnancov a zamestnankyne alebo dobrovoľnícky zbor,
 - (b) zmeny alebo zavedenie nových procesov a dohľadu nad ich dodržiavaním,
 - (c) sprísnenie alebo zavedenie nových pravidiel,
 - (d) iniciovanie širšej diskusie alebo prieskumu v debatnej komunite.